

[Ole Espersen]

efter at de lovmæssige henlæggelser har fundet sted, til gavn for kunderne i form af bonus.« Dette moment var ikke med i betænkningen, og nu vil jeg gerne spørge statsministeren om to ting.

For det første: Er statsministeren enig med mig i, at dette vilkår, denne kontrakt, som alle er indgået på og har sat deres lid til, ikke er blevet undersøgt af det udvalg, der har arbejdet med sagen?

Det næste spørgsmål er følgende: Mener statsministeren, at dette kontraktvilkår om, at hele overskuddet anvendes til gavn for kunderne i form af bonus, fortsat gælder? For gør det ikke det, må der jo være tale om en ekspropriation af privates rettigheder.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg sige til hr. Ole Espersen, at jeg ikke er i tvivl om, at udvalget har været bekendt med Statsanstaltens forretningsvilkår. Statsanstalten besvarer selv i sin folder med titlen »Bonus, hvad er det?« det spørgsmål, man selv rejser, således: »Intet livsforsikringselskab kan derfor garantere størrelsen af bonusen.«

Men jeg vil i øvrigt henvise til professor Poul Andersen, som tidligere er blevet citeret, når sagen har været drøftet. Han siger, at grundlovens § 73 ikke er til hinder for, at en lov ophæver Statsanstalten, når blot opfyldelsen af bestående krav mod anstalten sikres. Deraf mener jeg at man med sikkerhed kan udlede det standpunkt, at kunderne altså ikke efter grundloven har krav på, at Statsanstalten ikke nedlægges.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Vi kan stadig tilslutte os Poul Andersen – også det citat, som statsministeren læste op her. Vi er enige i det, Poul Andersen sagde om denne side af sagen. Vi er også enige, når Poul Andersen i sin statsforfatningsret skriver følgende: »Ekspropriation i sig selv er et beklageligt indgreb i borgernes rettigheder, og derfor bør det kun finde sted, når indgrebet virkelig er påkrævet, ikke blot til en vis grad ønskeligt.« Det er vi også enige i.

Men det, Poul Andersen sagde, var jo præcis det, som jeg argumenterede for, nemlig at man kan ekspropriere næsten hvad som helst, hvis almenvellet tilsiger det, og hvis man respekterer, at der skal betales erstatning. Og hvornår

skal der det? Det skal der, når man har en gyldig kontrakt. Præcis som Poul Andersen skriver.

Derfor må jeg igen spørge om, hvorvidt dette punkt 18 på side 11 om, at hele overskuddet anvendes til gavn for kunderne i form af bonus, fortsat gælder, og hvis det ikke gælder, om det så ikke er et indgreb i indgåede og gyldige kontraktlige rettigheder.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Også i det just citerede er jeg ganske enig med professor Poul Andersen. Jeg tror, vi alle har det synspunkt, at ekspropriation er en usædvanlig fremgangsmåde eller en beklagelig fremgangsmåde, som kun skal anvendes i absolut nødvendige situationer.

Men humlen i sagen om det lovforslag, som om et øjeblik kommer til afstemning, er jo netop, at der ikke er tale om ekspropriation overhovedet. Grundlovens § 73 er efter min bestemte opfattelse og på baggrund af den juridiske ekspertise, jeg har haft til rådighed, ikke til hinder for, at lovgivningsmagten ved lov ændrer Statsanstaltens organisation og retlige stilling, og heller ikke til hinder for, at man overfører formuen til statskassen, hvis det sker. Og det sker jo netop med fuld respekt af kundernes retskrav mod selskabet. Det sidste er det aldeles afgørende.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Nu skal jeg love statsministeren, at vi holder os til denne grundlovsbestemmelse i denne udveksling. Så kan vi tage den næste, når vi kommer til finansministeren.

Det, som statsministeren siger, er naturligvis en påstand. Det er, således som det gælder meget af det arbejde, der er lavet forud for dette lovforslag og forud for den forventede vedtagelse, ikke en analyse. Og når der nu klart står i kontraktvilkårene – det, man har baseret sig på, når man er indgået i aftalen – at hele overskuddet efter henlæggelserne og efter driftsudgifterne går til forsikringstagerne, hvordan kan det så forenes med, at der i § 20 i lovforslaget står, at efter at henlæggelserne har fundet sted, udbetales udbyttet til aktionærerne? Til aktionærerne! Det er da noget helt andet. Så derfor er det, hr. statsminister, et klart indgreb i de kontraktlige rettigheder. Og det er desværre – af grunde,